

Beskrivning av statistik
Beviljning av studiestöd
Läsåret 2006/2007

Beviljning av studiestöd

Läsåret 2006/07

UF 70 SM 0702

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Studiestöd

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik.

A.4 Ansvarig

Myndighet/organisation: Centrala Studiestödsnämnden

Adress: Norra Tjärngatan 2, 851 82 SUNDSVALL

Kontaktperson: Monica Lindquist

Telefon: 060 – 14 63 91

Telefax: 060 – 18 61 91

E-post: enligt principen fornamn.efternamn@csn.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Centrala Studiestödsnämnden

Adress: Norra Tjärngatan 2, 851 82 SUNDSVALL

Kontaktperson: Monica Lindquist

Telefon: 060 – 14 63 91

Telefax: 060 – 18 61 91

E-post: enligt principen fornamn.efternamn@csn.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Någon skyldighet att lämna uppgifter till CSN enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99) föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifter är inte fastställda.

A.9 EU-reglering

Finns ej.

A.10 Syfte och historik

Syftet med studiestödsstatistiken är att beskriva och följa utnyttjandet av studiestöden.

Studiestödsstatistik har publicerats sedan läsåret 1965/66. Till och med läsåret 1982/83 publicerades den i Centrala studiestödsnämndens rapporter. Från och med 1983/84 publiceras statistiken i serien Statistiska Meddelanden.

A.11 Statistikanvändning

Användare av statistiken är bl.a. statliga myndigheter med olika ansvarsområden, Utbildningsdepartementet, kommuner, landsting, utbildningsanordnare, forskare, massmedia, intresseorganisationer samt allmänheten.

A.12 Uppläggning och genomförande

Beviljning av studiestöd är en totalundersökning som genomförs en gång per år. Uppgifterna hämtas i huvudsak från CSN:s administrativa system. Enda undantaget är tabellerna 1.3 och 1.4 som även innehåller uppgifter från SCB:s utbildningsregister.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga större förändringar är planerade för statistikens innehåll.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Syftet med studiestödsstatistiken är att beskriva och följa nyttjandet av studiestöd.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Det finns fyra huvudgrupper av statistiska målstorheter.

- Det totala antalet individer som har ansökt om studiestöd och fått avslag på sin ansökan. De indelas efter kön, nivån på den sökta utbildningen samt anledningen till att de har fått avslag.
- Det totala antalet utländska medborgare som har ansökt om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller rätt till svenskt studiestöd enligt EG-rätten. De indelas främst efter kön, ålder, beslut (avslag,

bifall) och medborgarskapsland eller världsdel.

- Det totala antalet individer (studerande) som har fått utbetalt studiestöd någon gång under den aktuella redovisningsperioden. Även studerande som har avbrutit sina studier eller av sagt sig studiestödet för någon del av redovisningsperioden ingår. De är i första hand indelade efter vilket studiestöd de har nyttjat och dessutom efter en mängd variabler som kön, ålder, skolform, utbildningsnivå och län.
- Summan utbetalda belopp i studiebidrag och olika former av studielån.

Vid summering av studiestödstagare som är fördelade på olika variabler uppstår summeringsdifferenser. Summeringsdifferenserna beror på att studerande som exempelvis har studerat inom flera skolformer eller på flera utbildningsnivåer under ett läsår blir dubbelräknade. I vissa tabeller redovisas en nettoräknad totalsumma, när så förekommer anges det i en not under tabellen.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningens objektet är individer. Målpopulationen är alla individer som har ansökt om svenskt studiestöd och utnyttjat det, eller sökt studiestöd och fått avslag på sin ansökan samt utländska medborgare som ansökt om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller rätt till svenskt studiestöd enligt EG-rätten.

1.1.2 Variabler

Några av de variabler och begrepp som förekommer i statistiken beskrivs nedan i alfabetisk ordning för respektive redovisningsgrupp.

Variabler som är gemensamma för de flesta redovisningsgrupper/ studiestöd

Studerande

Med studerande avses alla studerande som fått statligt studiestöd någon gång under läsåret. Även personer som har avbrutit sina studier under läsåret ingår i redovisningen av antal studerande.

Studiestödsform/stödform

Beskrivningar av de olika studiestödsformerna finns under avsnittet Fakta om statistiken.

Studietakt

Med studietakt avses om studiestödet betalas ut för deltids- eller heltidsstudier.

Ålder

Med 'ålder' avses åldern vid höstterminens slut, den 31 december, det aktuella läsåret.

Översiktlig Statistik

Fakultet

Organisatorisk indelning i vetenskapsområden.

Studieinriktning

Studier mot yrkesexamen eller generell examen.

Studiehjälp

Avståndsklass

Med avståndsklass avses avståndet mellan elevens hem och skolan.

Ekonomiskt underlag

Det ekonomiska underlaget utgörs av elevens och föräldrarnas beräknade sammanräknade inkomster samt av en del av familjens sammanlagda förmögenhet.

Otillåten frånvaro

Om en elev är frånvarande utan beviljad ledighet från skolarbetet, kan det betraktas som otillåten frånvaro (s.k. skolk) och leda till indragen studiehjälp.

Studiebidrag

Studiebidraget är lika stort som barnbidraget, det är generellt och beviljas för gymnasiestudier.

Studiemedel

Generellt bidrag

Med 'generellt bidrag' avses den lägre bidragsnivån för studiemedel, där bidragsdelen utgör cirka 34,3 procent av det totala studiemedelsbeloppet.

Högre bidrag

Med 'högre bidrag' avses den högre bidragsnivån för studiemedel, där bidragsdelen utgör cirka 80,1 procent av det totala studiemedelsbeloppet.

Län

Med län avses det län den studerande är folkbokförd i.

Merkostnadslån

Merkostnadslån är ett kompletterande lån som kan beviljas för vissa merkostnader som kan uppstå i samband med studierna.

Tillägglån

Tillägglån kan beviljas studerande som är minst 25 år och har haft en inkomst av tjänst eller näringsverksamhet som uppgår till minst 415 procent av prisbasbeloppet under de tolv månader som ligger närmast före studiestarten.

Rekryteringsbidrag

Bidragsnivå

Rekryteringsbidraget har två bidragsnivåer, en generell och en högre bidragsnivå. Det generella bidragets storlek per vecka utgör vid heltidsstudier 4,39 procent av aktuellt prisbasbelopp. Det högre bidragets storlek per vecka är 5,38 procent av aktuellt prisbasbelopp vid heltidsstudier

Kommun

Med kommun avses för rekryteringsbidraget den kommun som rekryterat den studerande och vars budget för rekryteringsbidrag studiestödet belastar. Det är i de flesta fall samma kommun som den studerande är folkbokförd i. I de fall den studerande flyttar till en annan kommun under beviljningsperioden, som maximalt sträcker sig över 50 veckor, skiljer sig folkbokföringskommun och ”budgetkommun” åt.

Län

Med län avses det län där den kommun som rekryterat den studerande ligger (se vidare under kommun).

Målgrupp

Rekryteringsbidragets målgrupp indelas i tre undergrupper

- personer som är arbetslösa
- personer som riskerar arbetslöshet
- personer som har något funktionshinder som gör att de behöver längre tid att uppnå sitt studiemål.

Utlandsstuderande

Utbytesstuderande

Utbytesstuderande är de studerande som studerar vid högskola eller universitet i Sverige där en del av utbildningen är förlagd utomlands och sker inom ramen för ett utbytesprogram eller ett bi- eller multilateralt högskoleavtal.

Free-movers

Free-movers är de studerande som studerar vid en utländsk läroanstalt utanför Sverige där studierna inte kan hänföras till utbytesstudier.

Språkkurser

En språkkurs vänder sig till studerande som inte har det studerade språket som modersmål. Kurserna ger inte akademiska poäng. I regel läses en språkkurs för att ge möjlighet till högre studier i studielandet. Det språk som studeras måste ha officiell status i studielandet. En språkkurs räknas som studier på eftergymnasial nivå, men den ger inte akademiska poäng. De studerande ingår i gruppen free-movers när inte annat anges i tabellerna.

Studieinriktning

Här avses den första siffran i inriktningsmodulen i SUN 2000 som anger utbildningens innehåll på den grövsta nivån.

Bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (Rg-bidrag)

Kostnader

De typer av kostnader som bidraget delvis ska täcka, såsom boende, resor och vissa andra mindre utgifter.

Boendeformer

De typer av boendeformer som bidraget delvis ska täcka är elevkollektiv, elevhem och veckohem. Detta erbjuds hörselskadade och döva elever av Örebro kommun. Bidraget kan även användas för boende i egen lägenhet. För dem som

är svårt rörelsehindrade finns elevhem i anslutning till skolorna i Göteborg, Kristiansstad, Stockholm och Umeå.

1.1.3 Statistiska mått

De vanligaste statistiska måtten är antal och summa. I vissa fall anges andelar i procent. Medelvärde används för genomsnittligt antal ersättningsdagar i redovisningsgruppen sjukförsäkring för studerande, tabell 7.1.

1.1.4 Redovisningsgrupper

De statistiska målstorheterna beräknas för en mängd olika redovisningsgrupper, vilka skapas genom mer eller mindre långtgående korsindelningar med hjälp av olika indelningsvariabler där de olika studiestödsformerna spelar central roll. Under varje studiestödsform (studiehjälp, studiemedel, studiemedel för utlandsstuderade, Rg-bidrag och rekryteringsbidrag) skapas ytterligare redovisningsgrupper utifrån bland annat kön, ålder, län, skolform, utbildningens nivå, bidragsform, bidragsnivå, typ av studielån och studietakt.

Utländska medborgare som söker grundläggande rätt till svenskt studiestöd samt studerande som får en del av sitt studielån avskrivet på grund av sjukdom under studietiden är ytterligare redovisningsgrupper som fördelas på olika undergrupper.

1.1.5 Referenstider

Statistikens referenstid motsvarar läsåret inom utbildningsväsendet, det vill säga 1 juli–30 juni. Några tabeller har referenstid kalenderhalvår. Detta gäller för redovisningen av antalet studerande som har fått sitt studiestöd minskat på grund av för hög inkomst. Att denna statistik redovisas per kalenderhalvår beror på att inkomstprövningen av studiestödet beräknas halvårsvis.

Tabell 1.1 ”Totalt utbetalt belopp i studiestöd fördelat efter studiestödsform” redovisas från och med 1995/96 per kalenderår. Det beror på att budgetåret i den statliga budgetprocessen ändrades från läsåret till kalenderår 1997.

1.2 Fullständighet

Redovisningen omfattar studerande som nyttjat statligt studiestöd från CSN. Variabler som inte ingår i undersökningen är bland annat kurser och gymnasieprogram som de studerande har fått studiestöd för. Uppgifter om avklarade studiestödspoäng och studieavbrott ingår inte heller. Personer som har ansökt om och fått avslag på sin ansökan om rekryteringsbidrag kan därefter ha ansökt om och studerat med studiemedel vilket inte framgår av redovisningen.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistikens tillförlitlighet är beroende av kvaliteten på de register som ligger till grund för statistiken samt den efterföljande manuella bearbetningen. De flesta uppgifterna är hämtade från CSN:s eget statistikregister som uppdateras veckovis med uppgifter från studiestödets administrativa register. De administrativa registren uppdateras dagligen. Dessa register bedöms hålla hög kvalitet då de ligger till grund för utbetalning av studiestöd. Eventuella

förändringar som meddelas CSN under beviljningsperioden och som inte har betydelse för prövningen av rätten till studiestöd, och som inte påverkar studiestödets storlek, registreras dock inte alltid.

2.2 Osäkerhetskällor

De osäkerhetskällor som kan påverka uppgifternas tillförlitlighet är främst mät- och bearbetningsfel. För att i så hög utsträckning som möjligt försöka förebygga dessa fel, pågår ett kontinuerligt gransknings- och rättningsarbete.

2.2.1 Urval

Studiestödsstatistiken är totalräknad och har därmed ingen osäkerhet på grund av urval.

2.2.2 Ramtäckning

Hela målpopulationen täcks in.

2.2.3 Mätning

De olika studiestödsformerna administreras i olika datasystem inom studiestödets informationssystem (STIS). Mätfel kan uppstå genom felregistrering av uppgifter. Ändringar av uppgifter som inte har betydelse för prövningen av rätten till studiestöd och som inte påverkar studiestödets storlek registreras inte alltid. De administrativa systemen uppdateras ständigt med ny information, vilket medför att den information som hämtas till statistiksystemen också påverkas. Återkrav, retroaktiva utbetalningar och liknande gör att den information som rör en viss tidsperiod kan variera beroende på när i tiden utsökningen sker.

2.2.4 Svarsbortfall

Förekommer ej.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifterna till den officiella studiestödsstatistiken speglas från källsystemen och lagras i en särskild statistikdatabas. Informationen bearbetas med hjälp av s.k. Data Warehouse-teknik. Vid framställningen av statistiken kan fel uppstå dels vid utsökningen ur Data Warehouse dels när resultatet från utsökningarna manuellt överförs till statistiktabellerna som framställs i Excel. Kontroller görs innan statistiken publiceras. Om fel upptäcks efter att statistiken offentliggjorts korrigeras statistiken och datum för korrigerings angives i anslutning till den korrigerade tabellen.

2.2.6 Modellantaganden

Förekommer ej.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått redovisas inte.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs och publiceras årligen.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden för statistiken 2006/07 var fem månader, beräknad från det redovisade läsårets utgång. Detta gäller dock inte tabellerna 1.3 och 1.4. De tabellerna framställs via en samkörning av uppgifter från CSN:s administrativa register och SCB:s utbildningsregister och framställningstiden är därför beroende av när uppgifterna finns tillgängliga hos SCB. Framställningstiden för tabellerna 1.3 och 1.4 läsåret 2005/06 var 9,5 månader.

3.3 Punktlighet

Studiestöd 2006/07 offentliggjordes, som planerat, den 3 december 2007 på CSN:s webbplats. Tabellerna 1.3 och 1.4 är planerade att offentliggöras den 21 april 2008. Tabellerna 1.3 och 1.4 för referensperioden 2005/06 offentliggjordes enligt planen den 23 april 2007.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Det har under de senaste åren skett en rad förändringar på studiestödsområdet, vilket påverkar jämförbarheten över tid. En förändring av tabellkonstruktionen gjordes läsåret 2001/02 för redovisningen av studerande med studiemedel med anledning av den reformering studiestödet genomgick 2001. För statistik från och med läsåret 2001/02 och framåt är jämförbarheten god. Studiestödsreformen 2001 medförde också att vuxenstudiestöden SVUX, SVUXA och Lärar-SVUX upphörde. Under en övergångsperiod, läsåren 2001/02 och 2002/03, kunde endast de som hade påbörjat sina studier med något av dessa stöd före den 1 juli 2001 fortsätta läsa med stöden. Under kunskapslyftsreformen 1997–2002 fanns dessutom ett särskilt utbildningsbidrag (UBS) som kunde beviljas för vuxna studerande på grundskole- och gymnasienivå. De vuxenstuderande som tidigare utgjorde målgruppen för dessa vuxenstudiestöd återfinns nu till stor del bland studerande med den högre bidragsnivån för studiemedel och bland studerande med rekryteringsbidrag.

Studiemedel

En reformering av studiestödssystemet gjordes även 1989. Den viktigaste förändringen var då att studiebidraget höjdes och gjordes värdebeständigt genom att det knöts till prisbasbeloppet. Andra förändringar var att det tidigare barn tillägget avskaffades, att CSN inte längre tog hänsyn till den studerandes förmögenhet vid ansökan om studiemedel samt att antalet terminer med studiemedel för gymnasiala studier sänktes från tio till sex.

Mellan läsåren 1983/84 och 2000/01 var tabellstrukturen för studiemedel i stort sett oförändrad, och där är jämförbarheten relativt god. Det innebär att utgivna

Statistiska meddelanden från Statistiska centralbyrån (SCB) i princip har samma innehåll och att uppgifterna har tagits fram på samma sätt. För äldre statistik från CSN (före läsåret 1983/84) är jämförbarheten begränsad.

Nettoredovisning – bruttoredovisning

Från och med läsåret 1997/98 tillämpas bruttoredovisning för samtliga studiestöd utom studiehjälp. För studiehjälp tillämpas bruttoredovisning från och med läsåret 2003/04. Före läsåret 1997/98 hade statistiken över antalet studiemedelstagare ren nettoredovisning som princip. I och med införandet av ett statistiskt datalager i form av Data Warehouse-teknik och ny teknik för rapportuttag har CSN successivt övergått till bruttoredovisning av antalet studiestödsstagare. Om populationen bryts ner i undergrupper, kan en studiestödsstagare förekomma i flera grupper under ett läsår. Bruttoredovisning gäller även för statistiken över vuxenstudiestöd från och med läsåret 1994/95

Korttidsstudiestöd och timersättning

Vuxenstudiestöden korttidsstudiestöd och timersättning för studerande vid SÄRVUX ingick i CSN:s studiestödsstatistik till och med läsåret 2000/01. Från och med läsåret 2001/02 administreras dessa studiestöd av Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Landsorganisationen (LO) och Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus).

Basåret vid högskola

Studerande som läser basåret vid högskola redovisas från och med läsåret 2001/02 under gymnasienivå. Tidigare redovisades de under eftergymnasial nivå i undergruppen grundläggande högskoleutbildning.

Tabell 1.3 Antal registrerade i högskoleutbildning och antal studiemedelstagare

Från och med läsåret 2002/03 offentliggörs inte tabell 1.3 samtidigt som övriga tabeller. Vissa av uppgifterna i tabell 1.3 är hämtade från SCB:s högskoleregister. Dessa uppgifter är inte tillgängliga förrän cirka åtta månader efter det läsår som redovisningen gäller. För att offentliggörandet av övriga tabeller ska kunna ske så snart som möjligt efter läsårets slut, publiceras tabell 1.3 separat. Detta gäller även tabell 1.4, som ingår i undersökningen från och med läsåret 2003/04.

Det finns vissa skillnader beträffande vilka studerande som ingår i samkörningen med SCB. Före 2002/03 ingick studerande som inte kunde komma i fråga för studiemedel på grund av för hög ålder eller för låg studietakt (lägre än 50 procent av heltidsstudier), samt inresta utländska studenter som inte kunde få svenskt studiestöd. Från och med läsåret 2002/03 tas inte dessa grupper med när samkörningen av uppgifter görs för tabell 1.3.

Tabell 3.3

I tabell 3.3 redovisas statistiken bland annat fördelat på skolform. Från och med läsåret 2004/05 redovisas studerande på högskolor och universitet som grundläggande högskoleutbildning.

Utländska medborgare

I rapporten för läsåret 2005/06 korrigerades uppgifterna i tabell 5.1 för läsåren 2003/04 och 2004/05 upp med ca 15 procent jämfört med de uppgifter som publicerats tidigare. Orsaken var att ett programfel upptäcktes.

Uppgifterna i tabellerna 5.1, 5.2 och 5.3 (tidigare 10.1, 10.2 och 10.3) korrigerades i rapporterna 2002/03 och 2003/04. Statistiken över utländska medborgare var tidigare av mer produktionsinriktad karaktär än studiesocial. I det Statistiska meddelandet 2002/03 avsåg korrigeringen Tabell 10.1 "Antal personer som har beviljats principiell rätt till studiestöd". I tidigare Statistiska meddelanden innehöll denna tabell en summering av samtliga beslut, både bifall och avslag. Från och med undersökningen 2002/03 redovisas endast personer som har fått bifall. Tabell 10.2 "Antal personer som har fått beslut om principiell rätt till svenskt studiestöd för nordiska medborgare" (nuvarande tabell 5.2) innehåller i tidigare upplagor en redovisning av antalet fattade beslut. Från och med 2002/03 omfattar statistiken antalet personer som har fått beslut. Antalet beslut är ofta högre än antalet personer som får beslut, eftersom en person kan få flera beslut, exempelvis efter ett överklagande.

Den ändring som gjordes i rapporten 2003/04 avsåg tidpunkt. Tidigare statistik grundades på beslutstidpunkt, det vill säga det läsår då beslutet om principiell rätt till studiestöd fattades. Från och med undersökningen 2003/04 avses det läsår som den sökande studerar med svenskt studiestöd. Förändringen gjordes för att få bättre jämförbarhet med övrig statistik i undersökningen.

Delvis ny indelning av länder

Den 1 januari 2007 utvidgades EU med två nya länder, Bulgarien och Rumänien. Från och med läsåret 2006/07 ingår de i grupperingen EU27. Den 1 maj 2004 utvidgades EU med tio länder. Från och med läsåret 2004/05 ingår de länderna i grupperingen EU25. Tidigare redovisades studerande med medborgarskap i dessa länder under "Europa, övriga".

Sjukförsäkring för studerande

Från och med läsåret 2005/06 redovisas statistiken över studerande som nyttjar sjukförsäkringen för studerande fördelat på läsår, i stället för som tidigare på halvår. Detta görs för att öka jämförbarheten med övrig statistik.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

De olika redovisningsgrupperna grundar sig i huvudsak på studiestödsformer. Studiestödsområdet har varit föremål för omfattande förändringar under senare år varvid tidigare redovisningsgrupper försvunnit och nya uppstått. Skillnader i regelverk kring de olika studiestödsformerna försvårar jämförbarheten över tiden även om definitioner och begrepp som används i stor utsträckning är jämförbara mellan stödformerna.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistiken kan i viss utsträckning användas tillsammans med annan individräknad statistik inom området utbildning och forskning som har samma referensperiod. CSN:s uppgifter om de studerandes utbildningsval kan skilja sig från t.ex. uppgifterna i SCB:s högskoleregister. Det beror på att den klassificering som görs av den studerandes utbildning visar vilken utbildning som den studerande sökt studiestöd för. Denna utbildningsuppgift lagras i CSN:s databaser. Vid eventuella förändringar av vald utbildning under beslutsperioden, som ofta omfattar två terminer, uppdateras sådana förändringar endast om de är av betydelse för provningen av studiestödet.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken offentliggörs i pdf-format och som nedladdningsbara Excel-tabeller på CSN:s webbplats www.csn.se under fliken Om CSN, Statistik, Publikationer, Beviljning av studiestöd. Den publiceras i SCB:s serie Statistiska meddelanden (SM), serie U 70. Statistiken tillhandahålls sedan läsåret 2001/02 endast i elektronisk form.

5.2 Presentation

Tabeller, text och diagram.

5.3 Dokumentation

Ytterligare dokumentation finns ej tillgänglig.

5.4 Tillgång till primärmaterial

CSN utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

Centrala Studiestödsnämnden
Us-enheten
Monica Lindquist
Tel: 060 – 14 63 91
Fax: 060 – 18 61 91
e-post: statistik@csn.se

2007-12-03